

Socialutskottets yttrande

1981/82: 2 y

över säkerhets- och försvarspolitiken samt totalförsvarets fortsatta utveckling, såvitt avser hälso- och sjukvården samt socialtjänsten i krig (prop. 1981/82:102, bil. 5 jämte motioner)

Till försvarsutskottet

Försvarsutskottet har hemställt om yttrande från socialutskottet över proposition 1981/82:102 om säkerhets- och försvarspolitiken samt totalförsvarets fortsatta utveckling i vad avser regeringens i bil. 5 (socialdepartementet) framlagda förslag – nämligen förslag om riktlinjer för programmet hälso- och sjukvården samt socialtjänsten i krig inom verksamhetsområdet övrigt totalförsvär för tidsperioden 1982/83–1986/87 samt förslag om vissa anslag för budgetåret 1982/83 – jämte motionsyrkanden i anslutning till nämnda förslag. Försvarsutskottet har dessutom berett socialutskottet tillfälle att yttra sig över propositionen i övrigt jämte därtill anknutna motionsyrkanden.

Med anledning härav yttrar sig socialutskottet över – förutom förslagen i nämnda bilaga till propositionen – följande med anledning av propositionen väckta motioner, nämligen motion 1981/82:2211 av Gunnar Biörck i Värmdö (m) och Hans Lindblad (fp) i viss del, motion 1981/82:2262 av Gösta Bohman m. fl. (m), såvitt avser yrkande 26, motion 1981/82:2270 av Göthe Knutson m. fl. (m, c), motion 1981/82:2276 av Olof Palme m. fl. (s), såvitt avser yrkande 22, samt motion 1981/82:2283 av Lars Werner m. fl. (vpk), såvitt avser yrkande 15.

Utskottet har den 1 april 1982 beslutat att – under förutsättning av försvarsutskottets samtycke – överflytta den under allmänna motionstiden år 1982 väckta motionen 1981/82:551 av Anja Bråkenhielm (m) om beredningsplaneringen av den kommunala socialtjänsten till försvarsutskottet. Utskottets yttrande till försvarsutskottet omfattar även denna motion.

Utskottet

Den följande framställningen disponeras så att först behandlas frågan om riktlinjer för programmet hälso- och sjukvården samt socialtjänsten i krig inom verksamhetsområdet övrigt totalförsvär för tidsperioden 1982/83–1986/87, därefter frågan om vissa anslag för budgetåret 1982/83 samt slutligen i vissa motioner upptagna frågor om tjänsteplikt för personal inom hälso- och sjukvård samt socialtjänst.

1. Riktlinjer för programmet hälso- och sjukvården samt socialtjänsten i krig inom verksamhetsområdet övrigt totalförsvaret för tidsperioden 1982/83–1986/87

Regeringens förslag om riktlinjer för programmet hälso- och sjukvården samt socialtjänsten i krig inom verksamhetsområdet övrigt totalförsvaret för tidsperioden 1982/83–1986/87 bygger bl. a. på en av socialstyrelsen på uppdrag av regeringen utarbetad och till regeringen år 1981 överlämnad programplan för femårsperioden samt på överväganden och förslag avscende planeringen för totalförsvarets olika delar under femårsperioden 1982–1987, som 1978 års försvarskommitté (Fö 1978:6) redovisat i sitt slutbetänkande (Ds Fö 1981:14) Totalförsvaret 1982/1987. Detta betänkande avgavs efter det att kommittén tagit del av bl. a. socialstyrelsens programplan.

Utskottet behandlar här i särskilda avsnitt frågor om planeringen för socialtjänsten i krig, om ekonomisk ram för anslag till investeringar för hälso- och sjukvården i krig under tidsperioden 1982/83–1986/87 samt om riktlinjer i övrigt för programmet hälso- och sjukvården samt socialtjänsten i krig för nämnda tidsperiod.

Planeringen för socialtjänsten i krig. Kommunernas uppgifter och verksamhet inom totalförsvaret regleras bl. a. genom lagen (1964:63) om kommunal beredskap samt genom kommunala beredskapskungörelsen (1964:722). I dessa författningar förutsätts att den verksamhet, som kommunerna och landstingskommunerna enligt särskild lag eller författning eller eljest med stöd av kommunallagen (1977:179) bedriver i fred och som bedöms viktig från totalförsvarsynpunkt, i möjligaste mån skall upprätthållas under beredskapstillstånd.

Riksnämnden för kommunal beredskap (RKB), som hör till kommundepartementet och är administrativt knuten till civilförsvarsstyrelsen, har samordningsansvaret för den kommunala och landstingskommunala beredskapen. I allmänna anvisningar utgivna av RKB (Civilförsvarsstyrelsens författningssamling CFS 1977:5 B 3) ges de grundläggande förutsättningarna för kommunernas och landstingskommunernas organisation och resurstäckning av personal i krigstid. För de fackområden som ingår i krigsorganisationen finns s. k. fackanvisningar, för socialtjänstens del utarbetade av socialstyrelsen och RKB gemensamt (SOSFS (M o S) 1978:1 bil. B). Arbetsmarknadsstyrelsen har det övergripande ansvaret för personalförsörjningen i krig.

Det påpekas i propositionen att socialtjänsten i krig får särskilt stor betydelse dels när det gäller att tillgodose vårdbehovet för patienter som av prioriteringsskäl inte kan beredas vård på sjukhus, vilket nödvändiggör en fördjupad samverkan mellan socialtjänsten och hälso- och sjukvården, dels när det gäller insatser med barnomsorg för att möjliggöra ett effektivt utnyttjande av personal inom totalförsvaret.

Socialstyrelsens ansvar för socialtjänsten under krigsförhållanden bör enligt propositionen bygga på de riktlinjer som finns i fred, och myndighetens uppgifter inför beredskaps- och krigsplanering av socialtjänsten är bl. a. att i samråd med kommunala huvudmän svara för övergripande planering och utarbeta föreskrifter och allmänna råd som skall bilda underlag för kommunernas beredskapsplanering.

Det framhålls i propositionen att det är angeläget att fackankvisningarna för beredskapsplanläggning av socialtjänsten revideras så att kommunerna kan genomföra den nödvändiga planeringen. Under programplanepreioden bör barnomsorgen prioriteras men också frågan om samverkan mellan socialtjänsten och hälso- och sjukvården, särskilt vad avser äldreomsorgen.

I motion 1981/82:551 av Anita Bråkenhielm (m) framhålls att i en krigssituation kraven på den kommunala socialtjänsten kommer att öka starkt vad gäller barn- och äldreomsorg. Det bör enligt motionären övervägas på vilket sätt – i samråd med sjukvårdshuvudman och primärkommunal socialtjänst – beredskap för socialtjänstens uppgifter i krig skall planeras. Utredningen (S 1976:05) om sjukvården i krig (USIK) eller annan lämplig instans bör enligt motionären få i uppdrag att överväga frågan om kommunernas beredskapsplanering för socialtjänsten i krig. Motionen utmynnar i här aktuell del i en begäran om åtgärder i syfte att närmare klargöra formerna för beredskapsplanering för den kommunala socialtjänsten.

Från arbetsmarknadsstyrelsen, riksnämnden för kommunal beredskap (RKB) och socialstyrelsen har utskottet under hand inhämtat bl. a. följande.

Samtliga kommuner i landet har en beredskapsplan som är upprättad under 1970-talet. I många fall omfattas inte barnomsorgen och äldreomsorgen av planläggningen. Ett knappt 40-tal kommuner har reviderat sin planläggning. Planläggningen provas vart 3–4 år vid lokala ledningsövningar under ledning av länsstyrelsen och berörd militär myndighet.

Försök med olika modeller för planläggning, bl. a. vad gäller barnomsorgen, har gjorts under de senaste åren. Som exempel kan nämnas att RKB tillsammans med Filipstads kommun provat en modell som sedan dokumenterats och delgivits samtliga kommuner av socialstyrelsen. F. n. pågår en provplanläggning av främst personalplanerna i Sollentuna kommun. Projektet, som drivs av kommunen, arbetsmarknadsstyrelsen och RKB, följs också av socialstyrelsen. Uppsala kommun gör en provplanläggning vad gäller äldreomsorgen under våren 1982. Även denna planläggning följs av socialstyrelsen. Arbetet är avsett att ge underlag för nya allmänna anvisningar och fackankvisningar som avses vara klara den 1 juli 1983. Projektresultaten skall också ge arbetsmarknadsstyrelsen underlag för dess planeringsarbete vad gäller personaltillgången.

Diskussioner rörande beredskapsplaneringen inom socialtjänsten beträff-

fande bl. a. personal och utformningen av nya anvisningar pågår sedan en tid mellan socialstyrelsen, RKB och Svenska kommunförbundet.

Totalförsvaret förutsätter en väl fungerande barn- och äldreomsorg i krig. Ovan redovisade provplanläggningar och diskussioner, som skall ge underlag för nya allmänna anvisningar och fackanvisningar för beredskapsplanering av bl. a. socialtjänsten, tillgodoser enligt utskottets mening syftet med motion 1981/82:551 (m) i här aktuell del. Utskottet avstyrker därför motionen, såvitt här är i fråga.

Ekonomisk ram för anslag till investeringar för hälso- och sjukvården i krig under tidsperioden 1982/83–1986/87. Under femte huvudtiteln är uppförda tre anslag som avser beredskapen för den civila hälso- och sjukvården, nämligen (1) anslaget H 4. Beredskapslagring för hälso- och sjukvården m. m., från vilket bekostas investeringar i beredskapslager m. m., (2) anslaget H 5. Driftkostnader för beredskapslagring m. m., från vilket bekostas förvaring och underhåll av beredskapsutrustning samt drift av beredskapslager, samt (3) anslaget H 6. Utbildning av personal för hälso- och sjukvård i krig m. m., från vilket bekostas utbildning av personal som avses tjänstgöra inom den civila hälso- och sjukvårdens krigsorganisation.

Regeringen uppdrog år 1979 åt statens förhandlingsnämnd att förhandla med sjukvårdshuvudmännen om deras medverkan i hälso- och sjukvårdens försörjningsberedskap. Uppdraget, som avser både sjukvårdsmateriel av förbrukningskaraktär och s. k. varaktig sjukvårdsutrustning, har hittills lett till att försöksverksamhet med beredskapslagring av förbrukningsmateriel igångsatts hos vissa sjukvårdshuvudmän. Statens förhandlingsnämnd och Landstingsförbundet har under hösten 1981 enats om att ta upp förhandlingar om sjukvårdshuvudmännens medverkan vid lagring, upphandling och omsättning av s. k. varaktig sjukvårdsutrustning för beredskapsändamål.

I ovan nämnda programplan för tidsperioden 1982/83–1986/87 redovisade socialstyrelsen inom en ekonomisk ram för tidsperioden av 222,1 milj. kr – vilken enligt regeringens anvisningar skulle vara utgångspunkt för socialstyrelsens programplanearbete – den inriktning som socialstyrelsen förordade för investeringar under anslagen H 4 och H 6. Ramen om 222,1 milj. kr. skulle enligt socialstyrelsen emellertid inte medge att de brister som finns inom den civila hälso- och sjukvården skulle kunna avhjälpas under programplaneproduktionen. Socialstyrelsen framlade därför i programplanen ett alternativt förslag om investeringar inom en ram av 370,6 milj. kr. för femårsperioden. Denna ram skulle enligt socialstyrelsen möjliggöra att mål som 1978 års försvarskommitté angett för hälso- och sjukvården i krig skulle uppnås. De båda rambeloppen avsåg 1982 års löne- och prisnivå och innefattade inte kostnader för förrådsanläggningar.

1978 års försvarskommitté föreslog i sitt slutbetänkande att socialstyrelsens alternativa förslag i vissa avseenden skulle läggas till grund för

planeringen och medelstillelningen för den kommande femårsperioden och förordade att en medelsram om 320 milj. kr. skulle anvisas för denna tidsperiod för hälso- och sjukvård samt socialtjänst i krig, dvs. 64 milj. kr. per budgetår.

Föredragande statsrådet framhåller i propositionen (bil. 5, s. 24) bl. a. att sjukvårdshuvudmännen – mot bakgrund av att de sedan den 1 juli 1981 har ansvaret för ledningen i krig inom sitt verksamhetsområde – bör se sjukvården i krig som en naturlig uppgift i direkt anslutning till deras fredstida ansvar och verksamhet och att detta bl. a. bör leda till att de själva ansvarar för förberedelser och erforderlig lagring inför en fredskrissituation. Föredragande statsrådet framhåller vidare att sjukvårdshuvudmännen f. n. har en mycket låg försörjningsberedskap och att det därför är angeläget att åtgärder vidtas för att åstadkomma förbättringar.

Enligt föredragande statsrådets mening bör formerna för ansvarsfördelningen mellan staten och sjukvårdshuvudmännen prövas ytterligare. Mot denna bakgrund förklarar hon sig inte vara beredd att ta ställning till 1978 års försvarskommittés förslag om en femårig ekonomisk ram för hälso- och sjukvården i krig men föreslår att medel för budgetåret 1982/83 beräknas med utgångspunkt i kommitténs förslag och att detsamma bör gälla för budgetåret 1983/84.

I motion 1981/82:2262 (m) i här aktuell del (yrkande 26) och i motion 1981/82:2276 (s) i här aktuell del (yrkande 22) begärs att riksdagen godkänner en femårig ekonomisk ram för investeringar för programmet hälso- och sjukvården samt socialtjänsten i krig i överensstämmelse med 1978 års försvarskommittés förslag. Ett eventuellt förändrat kostnadsansvar för investeringarna bör enligt de båda motionerna inte hindra att storleken av den ekonomiska ramen fastställs.

I motion 1981/82:2283 (vpk) begärs i här aktuell del (yrkande 15 delvis) att medelsanvisningar för programmet skall ske enligt socialstyrelsens förslag. Motionärerna framhåller bl. a. att de ökade anslag som socialstyrelsen begärt för beredskapen inom sjukvårdsområdet måste anses som minimikrav.

Den civila hälso- och sjukvården kommer i krig att utsättas för en avsevärt ökad och förändrad belastning. Grunden för verksamheten i krig är de resurser som finns under fredstid. De behöver dock kompletteras i olika avseenden för att klara de ökade påfrestningarna i krig. 1978 års försvarskommitté har konstaterat att bristerna inom hälso- och sjukvårdens beredskap endast delvis har kunnat avhjälpas under den tid som gått sedan 1977 års försvarsbeslut togs (prop. 1976/77:74, FöU 1976/77:13, rskr 1976/77:311). Åtgärder för att förbättra denna beredskap är därför enligt utskottets mening mycket angelägna.

Oavsett om i propositionen förordad prövning av ansvarsfördelningen mellan staten och sjukvårdshuvudmännen på området kommer till stånd och

oavsett om en sådan prövning leder till ett minskat kostnadsansvar för staten och ett ökat kostnadsansvar för sjukvårdshuvudmännen bör ställning redan nu tas till storleken av en ekonomisk ram för investeringar för hälso- och sjukvården för hela tidsperioden 1982/83–1986/87 för att uppbyggnaden av bättre beredskap skall få en fast grund. Utskottet förordar därför att en ekonomisk ram för ändamålet för hela femårsperioden nu godkänns och att denna i överensstämmelse med 1978 års försvarskommittés förslag får avse ett belopp av 320 milj. kr. i 1982 års löne- och prisläge. Utskottet tillstyrker således motionerna 1981/82:2262 (m) och 1981/82:2276 (s) i här aktuella delar.

Med återopande av det anförda tillstyrker utskottet att riksdagen – med bifall till motion 1981/82:2262 yrkande 26 och motion 1981/82:2276 yrkande 22 samt med anledning av regeringens förslag och motion 1981/82:2283 yrkande 15 delvis – godkänner vad utskottet sålunda förordat i fråga om ekonomisk ram för investeringar för hälso- och sjukvården i krig under tidsperioden 1982/83–1986/87.

Riktlinjer i övrigt för programmet hälso- och sjukvården samt socialtjänsten i krig inom verksamhetsområdet övrigt totalförsvaret för tidsperioden 1982/83–1986/87. De i propositionen föreslagna riktlinjerna i övrigt för nämnda program föranleder inte någon erinran från utskottets sida. Utskottet tillstyrker således att de godkänns i denna del.

2. Anslagsfrågor för budgetåret 1982/83

Socialstyrelsen har – med utgångspunkt i sitt alternativa förslag till ekonomisk ram för programmet för hälso- och sjukvården samt socialtjänsten i krig – för budgetåret 1982/83 föreslagit en medelsanvisning under anslaget H 4 av 64 902 000 kr., därvid medel för investeringar i förrädsanläggningar inräknats, samt under anslaget H 6 en medelsanvisning av 8 000 000 kr. Under anslaget H 5 har socialstyrelsen föreslagit en medelsanvisning av 41 785 000 kr.

Med utgångspunkt i 1978 års försvarskommittés förslag till ekonomisk ram för nämnda program föreslår regeringen att för budgetåret 1982/83 56 802 000 kr. anvisas under anslaget H 4 och 7 085 000 kr. under anslaget H 6. Under anslaget H 5 föreslår regeringen en medelsanvisning av 36 240 000 kr.

I motion 1981/82:2283 (vpk) föreslås i här aktuell del (yrkande 15 delvis) att riksdagen skall anvisa de anslag som socialstyrelsen begärt.

Utskottet har i det föregående förordat att 1978 års försvarskommittés förslag till ekonomisk ram för här aktuellt program skall godkännas. Med hänsyn härtill tillstyrker utskottet att riksdagen – med bifall till regeringens förslag och med avslag på motion 1981/82:2283 yrkande 15 delvis – under femte huvudtiteln för budgetåret 1982/83 anvisar

- a) till (H 4) *Beredskapslagring för hälso- och sjukvården m. m.* ett reservationsanslag av 56 802 000 kr.,
- b) till (H 5) *Drifkostnader för beredskapslagring m. m.* ett förslagsanslag av 36 240 000 kr.,
- c) till (H 6) *Utbildning av personal för hälso- och sjukvård i krig m. m.* ett förslagsanslag av 7 085 000 kr.

3. Vissa frågor om tjänsteplikt för personal inom hälso- och sjukvård samt socialtjänst

Totalförsvarets personalförsörjning i krig tryggas genom bestämmelser om värnplikt för män i värnpliktslagen (1941:967), om civilförsvarsplikt i civilförsvarslagen (1960:74), om tjänsteplikt för hälso- och sjukvårdspersonal samt veterinärpersonal i lagen (1981:292) härom m. m. samt om allmän tjänsteplikt i allmänna tjänstepliktslagen (1959:83). Skyldighet att delta i utbildning m. m. i fredstid föreligger för dem som är värnpliktiga och civilförsvarspliktiga samt i fråga om tjänstepliktig hälso- och sjukvårdspersonal samt veterinärpersonal för läkare.

Med anledning av motionsyrkanden behandlas i det följande fråga om tjänsteplikt för socialtjänstpersonal samt fråga om skyldighet att delta i utbildning i fred för viss hälso- och sjukvårdspersonal.

Tjänsteplikt för socialtjänstpersonal. Någon tjänsteplikt motsvarande den som gäller för personal inom hälso- och sjukvården finns inte för socialtjänstens personal.

I motion 1981/82:551 av Anita Bråkenhielm (m) framhålls att situationen på personalsidan när det gäller den kommunala socialtjänstens barnomsorg och äldreomsorg i krigstid är betydligt allvarigare än exempelvis lokalfrågor. Hon anser att det därför bör utredas om tjänsteplikt för socialtjänstpersonal och eventuellt andra personer med lämplig vårdutbildning eller erfarenhet inom socialtjänsten bör införas i analogi med den tjänsteplikt som gäller för hälso- och sjukvårdspersonal.

Enligt uppgifter som utskottet under hand inhämtat från tjänstemän vid arbetsmarknadsstyrelsen, socialstyrelsen och riksnämnden för kommunal beredskap har man hos dessa myndigheter följande syn på frågor om tillgodoseende av personalbehovet inom barnomsorg och äldreomsorg i krig.

Ett system med registrering m. m. av socialtjänstens personal som en särskild tjänsteplikt för denna personal skulle medföra innebär en tämligen omfattande byråkrati, som i vart fall f. n. inte anses behövlig för att tillgodose personalbehovet.

I första hand räknar man med att den personal som finns i fred skall finnas kvar i krigstid, då anställningsavtalen beräknas fortsätta att gälla även under

krigstillstånd. Huvudparten av de anställda utgörs av kvinnor, och bortfallet på grund av värnpliktstjänstgöring blir därför mycket begränsat. Vid en undersökning som gjorts i Uppsala kommun har man kunnat konstatera att endast 12 % av berörd personal blir aktuell för värnpliktstjänstgöring, civilförsvarstjänstgöring eller tjänstgöring i frivilliga försvarsorganisationer. Vid en undersökning i Kristianstads kommun har man beräknat att 95 % av personalen kommer att finnas kvar i sin vanliga tjänst. Vissa kommuner sluter avtal med befattningshavare som pensioneras om att de under viss tid efter pensioneringen skall stå till förfogande för tjänstgöring vid beredskaps-tillstånd. I den mån personalbehovet inte täcks på sätt nu sagts räknar man med att genom arbetsförmedlingen kunna rekrytera personal. Som en sista utväg för att täcka personalbehovet beräknas tjänsteplikt enligt allmänna tjänstepliktslagen (1959:83) kunna tillgripas.

Med hänsyn till den nu lämnade redovisningen anser utskottet det inte erforderligt att frågan om speciell tjänsteplikt för socialtjänstpersonal utreds. Utskottet förutsätter dock att man fortlöpande uppmärksammar frågan om hur socialtjänstens behov av personal skall tillgodoses under krig med hänsyn bl. a. till att andelen kvinnor bland de anställda inom bl. a. barnomsorgen kan beräknas minska. Utskottet avstyrker sålunda motion 1981/82:551 även i här aktuell del.

Skyldighet att delta i utbildning i fred för viss hälso- och sjukvårdspersonal. Personal som omfattas av den särskilda tjänsteplikten för hälso- och sjukvårdspersonal m. fl. krigsplaceras inte bara inom den civila hälso- och sjukvården utan även inom försvarsmaktens sjukvård, där denna personal skall tjänstgöra tillsammans med personal som inkallas med stöd av värnpliktslagen.

I motion 1981/82:2270 (m, c) påpekas att i försvarsmaktens krigsorganisation för sjukvård bl. a. kvinnor ingår och att dessa i motsats till värnpliktig personal i denna organisation inte är underkastade utbildningsplikt under fredstid. Motionärerna begär därför förslag om införande av utbildningsplikt i fred för kvinnlig sjukvårdspersonal.

I motion 1981/82:2211 (m, fp) görs ett likartat påpekande som i motion 1981/82:2270 (m, c). Härutöver påpekas det att även inom andra verksamhetsområden – därvid civilbefälhavarnas kanslier nämns – personal är krigsplacerad som inte kan inkallas till tjänstgöring i fredstid. Motionärerna begär skyndsamt ändring av nuvarande pliktlagstiftning så att viktig personal inom bl. a. den militära sjukvårdsorganisationen kan inkallas till tjänstgöring i fred oberoende av kön.

Utskottet tar upp motion 1981/82:2211 (m, fp) till behandling endast i vad den avser utskottets beredningsområde, dvs. frågan om utbildningsplikt under fredstid för hälso- och sjukvårdspersonal.

Som nämnts i inledningen till detta avsnitt föreligger för personal som omfattas av tjänsteplikten för hälso- och sjukvårdspersonal skyldighet att delta i utbildning m. m. i fredstid endast för läkare.

Genom tilläggsdirektiv år 1979 har den med stöd av ett regeringens bemyndigande år 1976 tillkallade utredningen (S 1976:05) om sjukvården i krig (USIK) fått i uppdrag att göra en översyn av hur den fredstida utbildningen för personalen inom hälso- och sjukvården bäst skall komma totalförsvaret till godo. En utgångspunkt för utbildningen för totalförsvarets hälso- och sjukvård bör enligt tilläggsdirektiven vara att den i så stor utsträckning som möjligt förankras och bedrivs som en del av den reguljära utbildningen för fredssjukvården. Det påpekas att flertalet anställda inom sjukvården under sin yrkesutbildning inte får någon särskild utbildning om de svårigheter som sjukvården utsätts för vid katastrof eller krig och att det bör ankomma på utredningen att pröva behovet av särskild utbildning för dessa grupper samt ange hur den i princip bör organiseras.

Inom ramen för nämnda utredningsarbete behandlar USIK frågan om utbildningsplikt för olika kategorier av hälso- och sjukvårdspersonal. I ovannämnda programplan har socialstyrelsen framhållit behovet av samträning för civil hälso- och sjukvårdspersonal som är krigsplacerad vid militära fältsjukhus med personal som kan inkallas till dessa sjukhus enligt värnpliktslagen samt framhållit angelägenheten av att USIK utreder möjligheterna att arrangera sådan samträning. Enligt vad utskottet inhämtat behandlar USIK även denna fråga.

USIK beräknas redovisa sitt utredningsuppdrag enligt tilläggsdirektiven under sommaren 1982.

Utskottet anser att starka skäl talar för att utbildning i fred för här aktuell hälso- och sjukvårdspersonal kan ske. Med hänsyn till det pågående utredningsarbetet inom USIK är emellertid något riksdagens initiativ med anledning av ovannämnda motioner inte erforderligt. Utskottet avstyrker därför motion 1981/82:2270 samt motion 1981/82:2211, såvitt den behandlas av utskottet.

Stockholm den 22 april 1982

På socialutskottets vägnar
GÖRAN KARLSSON

Närvarande: Göran Karlsson (s), Gabriel Romanus (fp), Rune Gustavsson (c), Märten Werner (m), Kjell Nilsson (s), Karin Israelsson (c), Sven-Gösta Signell (s), Kersti Swartz (fp), Anita Bråkenhielm (m), Stig Alftin (s), Gunhild Bolander (c), Ann-Cathrine Haglund (m), Maria Lagergren (s), Anita Persson (s) och Georg Karlsson (s).

Avvikande mening

beträffande *ekonomisk ram för anslag till investeringar för hälso- och sjukvården i krig under tidsperioden 1982/83–1986/87* och beträffande *anslagsfrågor för budgetåret 1982/83* av Gabriel Romanus (fp), Rune Gustavsson (c), Karin Israelsson (c), Kersti Swartz (fp) och Gunhild Bolander (c) som anser

dels att det avsnitt i utskottets yttrande som börjar på s. 5 med "Den civila" och slutar på s. 6 med "tidsperioden 1982/83–1986/87" bort ha följande lydelse:

I likhet med föredragande statsrådet anser utskottet att formerna för ansvarsfördelningen mellan staten och sjukvårdshuvudmännen bör prövas ytterligare och att ställning därför inte bör tas nu till 1978 års försvarskommittés förslag om en femårig ekonomisk ram för investeringar för hälso- och sjukvården i krig. Medel för budgetåren 1982/83 och 1983/84 bör emellertid såsom föredragande statsrådet föreslagit beräknas med utgångspunkt i kommitténs förslag.

Utskottet avstyrker således motion 1981/82:2262 yrkande 26, motion 1981/82:2276 yrkande 22 och motion 1981/82:2283 yrkande 15 delvis.

dels att det avsnitt i utskottets yttrande som börjar på s. 6 med "Utskottet har" och slutar på s. 7 med "7 085 000 kr." bort ha följande lydelse:

Utskottet har i det föregående anslutit sig till föredragande statsrådets mening att medel för investeringar för hälso- och sjukvården i krig för budgetåret 1982/83 beräknas med utgångspunkt i 1978 års försvarskommittés förslag till ekonomisk ram för tidsperioden 1982/83–1986/87. Med hänsyn
--- (= utskottet s. 6 och 7) --- 7 085 000 kr.